

4. Клименко Н. І. Поняття і виді експертного дослідження / Н. І. Клименко // Криміналістичний вісник: наук.-практ. зб. ДНДЕКЦ МВС України; КНУВС; [голов. ред. Є. М. Моїсєєв та ін.]. - К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. - № 2(6). - С. 10-17.

5. Кофанов А.В. Експертні помилки при проведенні судово-балістичних експертиз. –[Електронний ресурс] Режим доступу: <http://intkonf.org/288/>

6. Російська Е. Р., Галяшкіна Є. І. Настільна книга судді: судово-експертиза. - Москва: Р76 Проспект, 2010. - 464 с., 2010.- [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1080/1>

Маруніч І.І., курсант 3-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ОСОБЛИВОСТІ ОГЛЯДУ МІСЦЯ ПОДІЇ, ПОВ'ЯЗАНОГО З ВИКОРИСТАННЯМ ВИБУХОВИХ ПРИСТРОЇВ

Проблема розкриття й розслідування злочинів є однією з найбільш важливих і складних у справі боротьби зі злочинністю. Тому, розробка й удосконалення тактики слідчих (розшукових) дій становить одне з головних завдань криміналістики.

Огляд місця події - невідкладна слідча (розшукова) дія, спрямована на встановлення, фіксацію і дослідження обстановки місця події, слідів злочину і злочинця та інших фактичних даних, які дозволяють у сукупності з іншими доказами дійти висновку про механізм події та інші обставини розслідуваної події.

Місце події – це широке поняття, яким можуть охоплюватися: місце приготування до злочину, місце безпосереднього вчинення злочину, місце виявлення слідів і знарядь злочину та місце їх приховання [4, ст. 189].

Основними завданнями огляду місця, де на підставі обґрунтованого припущення готується вибух, є виявлення самого вибухового пристрою, його знешкодження, встановлення виду, конструктивних та інших особливостей виявленого пристрою, виявлення слідів, за якими можна викрити особа, яка виготовила або заклала вибуховий пристрій в данному місці.

У криміналістичній літературі питання розслідування злочинів, учинених із застосуванням вибухових пристроїв досліджували В. П. Бахін, Р. С. Белкін, П. Д. Біленчук, О. А. Буханченко, А. Г. Воєвода, В. К. Гавло, О. М. Завадський, С. М. Колотушкін, М. В. Костенко, І. Д. Моторний, М. В. Салтевський, М. А. Селіванов, А. В. Старушкевич та інші науковці. [1, ст.119].

Проте, ці питання продовжують залишаються дискусійними і потребують наукового дослідження.

Злочинне застосування вибухових пристроїв та вибухових речовин може супроводжувати різні злочинні діяння. Вибух виступає при цьому як спосіб скоєння різних злочинів. Основною об'єднуючою ознакою є боєприпаси, вибухові пристрої, вибухові речовини та обумовлена цим особливість слідової картини місця події [4,ст.143-144].

Практика свідчить про те, що основними недоліками при розкритті та розслідуванні цих злочинів є поверховий огляд місця події, неповне виявлення і вилучення речових доказів, неякісне проведення експертних досліджень та ефективне використання їх в якості доказової бази. Одним з важливих аспектів, що враховуються при підготовці до огляду місця події, є підбір учасників слідчої дії. Під його керівництвом мають бути підготовлені науково-технічні засоби, необхідні для огляду місця вибуху або виявленого вибухового пристрою. Відповідно до відомчих нормативних актів до огляду місця події повинні бути залучені спеціаліст-вибухотехнік, кінологі зі службовою собакою. Підготовка техніко-криміналістичних засобів повинна проводитися з урахуванням інформації про подію, масштаби руйнування, наявність жертв.[3]

Порядок огляду визначається в кожному конкретному випадку окремо, в залежності від особливостей місця вибуху і залежить від характеру руйнувань, наявності потерпілих, кліматичних умов, направленості вибуху та інших факторів. При роботі на місці події за фактом вибуху, пов'язаного з великими руйнуваннями, пожежею, жертвами, доводиться стикатися з труднощами організаційного плану, які перешкоджають послідовному проведенню огляду. Це, перш за все, проведення аварійно-рятувальних робіт, гасіння пожежі та дотримання вимог безпеки в разі повторних вибухів, що ускладнює забезпечення збереження слідів і особливо мікрооб'єктів для подальшого експертного дослідження. Необхідно вжити всіх заходів до фіксації первісної обстановки і окремих предметів за допомогою фото- та відео-зйомки або закінчення аварійно-рятувальних робіт або дій по знешкодженню вибухонебезпечних предметів [5, ст.41-42].

Особливість фіксації результатів огляду місця події, проведеного у кримінальному провадженні про вибух, полягає в тому, що місце знаходження всіх виявлених слідів і продуктів вибуху, осколків і інших речових доказів, трупів і частин трупів обов'язково повинно фіксуватися не тільки в просторі, але і щодо вогнища вибуху. В процесі огляду доцільно проводити фотографування і відеозапис його ходу і результатів, щоб мати наочне уявлення про місце події, вогнищі вибуху, масштаби руйнувань і виявлених слідах вибуху [4, ст.179].

За результатами огляду місця події, а саме місця вибуху, слідчий отримує та аналізує первинну інформацію про вчинений злочин, оцінює слідчу ситуацію, висуває загальні й окремі версії, та, за необхідності, приймає рішення про необхідність та доцільність проведення конкретної

тактичної операції.

Вважаємо, що організаційно-тактичні основи огляду місця події пов'язаного із застосуванням вибухових пристроїв та вибухових речовин обумовлюють необхідність розробки теоретичних та організаційно-тактичних основ розкриття кримінальних вибухів в контексті боротьби не з окремими злочинами, що входять до їх складу, а як з цілісним негативним соціальним явищем. Повнота проведення огляду, інформативність слідів вибуху і об'єктів, що вилучаються, знаходиться в прямій залежності від знань учасників огляду про основні ознаки відображення вибуху в слідах і особливостей їх виявлення.

Список використаних джерел:

- 1.Бахін В. П., Михайлов М. А. Кримінальний вибух: поняття, характеристика, аналіз, розслідування. Київ, 2001. 132 с.
- 2.Погорецький М. А., Ленко М. О., Сергєєва Д. Б. Процесуальні та криміналістичні засади початкового етапу розслідування терористичних актів, вчинених з використанням саморобного вибухового пристрою: монографія: за ред. проф. М.А. Погорецького. – К.: Алерта, 2014. – 300 с.
- 3.Про затвердження Інструкції про поведження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах внутрішніх справ України від 9 лип. 2014 р. № 653.
- 4.Кофанов А. В., Кобилянський О. Л., Кузьмічов Я. В. та ін. Криміналістика: питання і відповіді. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://pidruchniki.com/14821111/pravo/ponyattya_zavdannya_oglyadu_mistsya_podiyi
- 5.Биленчук П. Д., Сервєцкий И. В., Остапенко А. И. Осмотр места происшествия: учеб.

Немкович А.В., курсант 3-го курсу ННІ №3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент **Курилін І.В.**

ОСОБЛИВОСТІ ВИЯВЛЕННЯ І ВИЛУЧЕННЯ ЗАПАХОВИХ СЛІДІВ ЗЛОЧИНЦЯ

Необхідність посилення боротьби зі злочинністю стимулює правоохоронні органи до використання нових методів та сучасних технічних засобів як для розкриття злочинів, такі для виявлення та вилучення слідів кримінального правопорушення, з'ясування механізму події та інших обставин, що мають значення для встановлення істини в кримінальному провадженні.